
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2018 No. 1064

Gorchymyn Iechyd Planhigion (Cymru) 2018

RHAN 1

Cyffredinol

Dehongli cyffredinol

2.—(1) Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr “ardal Ewrop a Môr y Canoldir” (“*Euro-Mediterranean area*”) yw’r ardal ddaearyddol sy’n cynnwys Ewrop, Algeria, yr Aifft, Israel, Gwlad yr Iorddonen, Libanus, Libya, Morocco, Syria, Tunisia a’r ardal o Dwrci i’r dwyrain o Gulfor Bosphorus o’r enw Anatolia;

ystyr “arolygydd” (“*inspector*”) yw unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi gan Weinidogion Cymru i fod yn arolygydd at ddibenion y Gorchymyn hwn;

ystyr “Atodiad II Rhan B” (“*Annex II Part B*”) yw Rhan B o Atodiad II i Gyfarwyddeb 2000/29/EC;

ystyr “Atodiad IV Rhan A” (“*Annex IV Part A*”) yw Rhan A o Atodiad IV i Gyfarwyddeb 2000/29/EC;

ystyr “Atodiad IV Rhan B” (“*Annex IV Part B*”) yw Rhan B o Atodiad IV i Gyfarwyddeb 2000/29/EC;

ystyr “Clefyd y ddafaden tatws” (“*Potato wart disease*”) yw naill ai’r clefyd tatws a achosir gan y ffwng *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival neu’r ffwng hwnnw, fel y bo’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “cofrestr” (“*register*”) yw’r gofrestr o fasnachwyr planhigion a gedwir o dan erthygl 25(1);

ystyr “cofrestredig” (“*registered*”) mewn perthynas â masnachwr planhigion, yw masnachwr y mae ei fanylion wedi eu rhestru yn y gofrestr, ac mae “cofrestru” (“*registration*”) i’w ddehongli yn unol â hynny;

ystyr “corff swyddogol cyfrifol” (“*responsible official body*”) yw naill ai’r corff a ddisgrifir ym mharagraff (i) neu gorff a ddisgrifir ym mharagraff (ii) o Erthygl 2(1)(g) o Gyfarwyddeb 2000/29/EC;

ystyr “CRhWP” (“*IPPC*”) yw Confensiwn Rhyngwladol ar Warchod Planhigion 1951(1);

ystyr “Cyfarwyddeb 93/85/EEC” (“*Directive 93/85/EEC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 93/85/EEC ynglŷn â rheoli pydredd cylch tatws(2);

ystyr “Cyfarwyddeb 98/57/EC” (“*Directive 98/57/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 98/57/EC ynglŷn â rheoli *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*(3);

(1) Mabwysiadwyd ym 1951 (Cyfres Cytuniadau Rhif 16 (1954), Cmd 9077) ac fe’i diwygiwyd ddiwethaf ym 1997 (Cyfres Amrywiol Rhif 15 (2003), Cmd 5945).

(2) OJ Rhif L 259, 18.10.1993, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Gyfarwyddeb y Comisiwn 2006/56/EC (OJ Rhif L 182, 4.7.2006, t. 1).

(3) OJ Rhif L 235, 21.8.1998, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Gyfarwyddeb y Comisiwn 2006/63/CE (OJ Rhif L 206, 27.7.2006, t. 36).

ystyr “Cyfarwyddeb 2000/29/EC” (“*Directive 2000/29/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 2000/29/EC ar fesurau gwarchod yn erbyn cyflwyno organeddau sy’n niweidiol i blanhigion neu gynhyrchion planhigion i’r Gymuned ac yn erbyn eu lledaenu o fewn y Gymuned(4);

ystyr “Cyfarwyddeb 2007/33/EC” (“*Directive 2007/33/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 2007/33/EC ar reoli llyngyr tatws ac sy’n diddymu Cyfarwyddeb 69/465/EEC(5);

ystyr “Cyfarwyddeb 2008/61/EC” (“*Directive 2008/61/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Comisiwn 2008/61/EC sy’n pennu’r amodau lle caniateir i organeddau niweidiol, planhigion, cynhyrchion planhigion a gwrthrychau eraill penodol a restrir yn Atodiadau I i V i Gyfarwyddeb y Cyngor 2000/29/EC gael eu cyflwyno i’r Gymuned neu eu symud o fewn y Gymuned neu barthau gwarchod penodol ohoni, at ddibenion treialu neu ddibenion gwyddonol ac ar gyfer gwaith ar ddetholiadau amrywogaethol(6);

ystyr “cynhyrhydd” (“*producer*”), mewn perthynas â deunydd perthnasol, yw person sy’n tyfu neu’n gwneud y deunydd wrth fasnachu neu redeg busnes;

mae i “cynnyrch planhigion” yr un ystyr ag a roddir i “plant product” yn Erthygl 2(1)(b) o Gyfarwyddeb 2000/29/EC;

ystyr “cytundeb tramwy UE” (“*EU transit agreement*”) yw cytundeb o fewn ystyr erthygl 12(4) neu (5);

ystyr “datganiad swyddogol” (“*official statement*”) yw datganiad a ddyroddir gan swyddog awdurdodedig neu ddatganiad a gynhwysir mewn pasbort planhigion;

ystyr “De America” (“*South America*”) yw’r ardal ddaearyddol sy’n cynnwys Ariannin, Bolivia, Brasil, Chile, Colombia, Ecuador, Guyana Ffrengig, Guyana, Paraguay, Periw, Suriname, Uruguay a Venezuela;

ystyr “deunydd perthnasol” (“*relevant material*”) yw unrhyw blanhigyn, unrhyw gynnyrch planhigyn, unrhyw bridd neu unrhyw gyfrwng tyfu;

ystyr “dogfen symud iechyd planhigion” (“*plant health movement document*”) yw dogfen sy’n bodloni’r gofynion yn Atodlen 12;

ystyr “dogfennaeth swyddogol” (“*official documentation*”) yw dogfennaeth a ddyroddir gan gorff swyddogol cyfrifol yr Aelod-wladwriaeth y dyroddir y ddogfennaeth ynddi, neu gyda’i awdurdod;

ystyr “y Ddeddf Dollau” (“*the Customs Act*”) yw Deddf Rheoli Tollau Tramor a Chartref 1979(7);

mae “Ewrop” (“*Europe*”) yn cynnwys Belarus, yr Ynysoedd Dedwydd, Georgia, Kazakhstan (ac eithrio’r ardal i’r dwyrain o afon Ural), Rwsia (ac eithrio rhanbarthau Tyumen, Chelyabinsk, Irkutsk, Kemerovo, Kurgan, Novossibirsk, Omsk, Sverdlovsk, Tomsk, Chita, Kamchatka, Magadan, Amur a Skhalin, tiriogaethau Krasnoyarsk, Altay, Khabarovsk a Primarie, a gweriniaethau Sakha, Tuva a Buryatia), Ukrain a Thwrci (ac eithrio’r ardal i’r dwyrain o Gulfor Bosphorus o’r enw Anatolia);

ystyr “ffrwythau” (“*fruit*”) yw ffrwythau yn yr ystyr botanegol ond nid yw’n cynnwys ffrwythau wedi eu sychu, eu dadhydradu, eu lacro neu eu dwys-rewi;

ystyr “ffrwythau sitrws ar gyfer eu prosesu” (“*citrus fruits for processing*”) yw ffrwythau *Citrus L.*, *Fortunella Swingle*, *Poncirus Raf.*, *Microcitrus Swingle*, *Naringi Adans.*, neu

(4) OJ Rhif L 169, 10.7.2000, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Gyfarwyddeb Gweithredu’r Comisiwn (EU) 2017/1279 (OJ Rhif L 184, 15.7.2017, t. 33).

(5) OJ Rhif L 156, 16.6.2007, t. 12.

(6) OJ Rhif L 158, 18.6.2008, t. 41.

(7) 1979 p. 2, fel y’i diwygiwyd gan Rannau 1 a 2 o Atodlen 4 i Ddeddf Cyllid 1984 (p. 43); mae diwygiadau eraill ond nid oes yr un ohonynt yn berthnasol.

Swinglea Merr., sy'n tarddu o drydedd wlad ac sydd wedi eu bwriadu ar gyfer eu prosesu'n ddiwydiannol yn sudd yn yr Undeb Ewropeaidd;

ystyr "Gogledd America" ("*North America*") yw'r ardal ddaearyddol sy'n cynnwys Canada, Mecsico ac UDA;

ystyr "gwiriad iechyd planhigion" ("*plant health check*") yw archwiliad a gynhelir o dan erthygl 12(2);

ystyr "hadau" ("*seed*") yw hadau yn yr ystyr botanegol ac eithrio hadau nas bwriedir ar gyfer eu plannu;

ystyr "label swyddogol" ("*official label*") yw label sy'n bodloni'r gofynion perthnasol a nodir yn Rhan A neu B o Atodlen 9, a ddyroddir gan gorff swyddogol cyfrifol yr Aelod-wladwriaeth y dyroddir y label swyddogol ynddi, neu gyda'i awdurdod;

mae i "llwyth" yr un ystyr ag a roddir i "consignment" yn Erthygl 2(1)(p) o Gyfarwyddeb 2000/29/EC pan fo'r term hwnnw'n cael ei ddefnyddio yn Rhan 2 neu mewn perthynas ag unrhyw ddeunydd perthnasol y cyfeirir ato yn y Rhan honno;

ystyr "Llyngyr tatws" ("*Potato cyst nematode*") yw unrhyw lyngyr sy'n ffurfio systiau o'r rhywogaeth *Globodera pallida* (Stone) Behrens neu *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens sy'n heigio ac yn lluosogi ar datws ac unrhyw fathau neu bathofathau o lyngyr o'r fath;

ystyr "man cynhyrchu" ("*place of production*") yw unrhyw fangre, a weithredir fel uned fel rheol, ynghyd ag unrhyw dir cyffiniol o dan yr un berchnogaeth neu feddiannaeth â'r fangre honno;

mae "mangre" ("*premises*") yn cynnwys unrhyw dir, adeilad, cerbyd, llestr, awyren, hofranfad, cynhwysydd llwyth neu wagen reilffordd;

ystyr "masnachwr planhigion" ("*plant trader*") yw—

- (a) mewnoforiwr deunydd perthnasol;
- (b) cynhyrchydd deunydd perthnasol;
- (c) person sydd â gofal am fangre a ddefnyddir i storio, i gasglu ynghyd neu i anfon allan lwythi o ddeunydd perthnasol; neu
- (d) person sydd, wrth fasnachu neu redeg busnes, yn rhannu neu'n cyfuno llwythi o ddeunydd perthnasol;

ystyr "meithrinfa" ("*nursery*") yw mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n rhannol i dyfu neu i gadw planhigion at ddiben eu trawsblannu neu eu symud i fangre arall;

mae "mewnoforiwr" ("*importer*"), mewn perthynas ag unrhyw bla planhigion neu ddeunydd perthnasol ar unrhyw adeg rhwng ei lanio o drydedd wlad a'r adeg y caiff ei ollwng gan arolygydd o dan y Gorchymyn hwn, yn cynnwys unrhyw berchennog neu berson arall sydd am y tro yn meddu ar y pla planhigion neu'r deunydd perthnasol neu sydd â buddiant llesiannol ynddo;

ystyr "nwyddau tramwy yr UE" ("*EU transit goods*") yw unrhyw ddeunydd perthnasol y deuir ag ef i Gymru o drydedd wlad drwy ran arall o'r Undeb Ewropeaidd;

ystyr "parth gwarchod" ("*protected zone*") yw Aelod-wladwriaeth neu ardal o fewn Aelod-wladwriaeth a gydnabyddir fel parth gwarchod sy'n agored i risgiau iechyd planhigion neilltuol at ddibenion Cyfarwyddeb 2000/29/EC, fel y'i rhestrir yn Atodiad I i Reoliad (EC) Rhif 690/2008;

ystyr "pasbort planhigion" ("*plant passport*") yw label a, phan fo hynny'n briodol, ddogfen sy'n mynd gydag ef, sy'n bodloni'r gofynion perthnasol a nodir yn Rhan A neu B o Atodlen 9, a ddyroddir gan gorff swyddogol cyfrifol yr Aelod-wladwriaeth y dyroddir y pasbort planhigion ynddi, neu gyda'i awdurdod, ac mae'n cynnwys pasbort planhigion amnewid;

ystyr “pasbort planhigion y Swistir” (“*Swiss plant passport*”) yw label a, phan fo hynny’n briodol, ddogfen sy’n mynd gydag ef, a ddyroddir yn y Swistir yn unol â deddfwriaeth y Swistir ac sydd—

- (a) yn cynnwys gwybodaeth sy’n rhoi tystiolaeth y cydymffurfiwyd â deddfwriaeth yn y Swistir sy’n ymwneud â safonau iechyd planhigion a gofynion arbennig ar gyfer deunydd perthnasol sy’n symud i’r Swistir ac o fewn y Swistir; a
- (b) yn ymwneud â deunydd perthnasol a restrir yn Rhan A o Atodlen 8;

ystyr “Penderfyniad 2002/757/EC” (“*Decision 2002/757/EC*”) yw Penderfyniad y Comisiwn 2002/757/EC ar fesurau ffytoiechydol brys dros dro i atal cyflwyno i’r Gymuned a lledaenu o fewn y Gymuned *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock a Man in’t Veld sp. nov(8);

ystyr “Penderfyniad 2004/416/EC” (“*Decision 2004/416/EC*”) yw Penderfyniad y Comisiwn 2004/416/EC ar fesurau brys dros dro mewn cysylltiad â ffrwythau sitrws penodol sy’n tarddu o Ariannin neu Frasil(9);

ystyr “Penderfyniad 2006/473/EC” (“*Decision 2006/473/EC*”) yw Penderfyniad y Comisiwn 2006/473/EC sy’n cydnabod bod trydydd gwledydd penodol ac ardaloedd penodol o drydydd gwledydd yn rhydd rhag *Xanthomonas campestris* (pob math sy’n bathogenig i Sitrws), *Cercospora angolensis* Carv et Mendes a *Guignardia citricarpa* Kiely (pob math sy’n bathogenig i Sitrws)(10);

ystyr “Penderfyniad 2007/365/EC” (“*Decision 2007/365/EC*”) yw Penderfyniad y Comisiwn 2007/365/EC ar fesurau brys i atal cyflwyno i’r Gymuned a lledaenu o fewn y Gymuned *Rhynchophorus ferrugineus* (Olivier)(11);

ystyr “Penderfyniad 2007/433/EC” (“*Decision 2007/433/EC*”) yw Penderfyniad y Comisiwn 2007/433/EC ar fesurau brys dros dro i atal cyflwyno i’r Gymuned a lledaenu o fewn y Gymuned *Gibberella circinata* Nirenberg ac O’Donnell(12);

ystyr “Penderfyniad 2012/138/EU” (“*Decision 2012/138/EU*”) yw Penderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2012/138/EU o ran mesurau brys i atal cyflwyno i’r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Anoplophora chinensis* (Forster)(13);

ystyr “Penderfyniad 2012/270/EU” (“*Decision 2012/270/EU*”) yw Penderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2012/270/EU o ran mesurau brys i atal cyflwyno i’r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix papa* sp.n, *Epitrix subcrinita* (Lec.) ac *Epitrix tuberis* (Gentner)(14);

ystyr “Penderfyniad 2012/697/EU” (“*Decision 2012/697/EU*”) yw Penderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2012/697/EU o ran mesurau i atal cyflwyno i’r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb y genws *Pomacea* (Perry)(15);

ystyr “Penderfyniad 2014/422/EU” (“*Decision 2014/422/EU*”) yw Penderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2014/422/EU sy’n nodi mesurau mewn cysylltiad â ffrwythau sitrws penodol sy’n

(8) OJ Rhif L 252, 20.9.2002, t. 37, fel y’i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2013/782/EU (OJ Rhif L 346, 20.12.2013, t. 69).

(9) OJ Rhif L 151, 30.4.2004, t. 76, fel y’i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2013/67/EU (OJ Rhif L 31, 31.1.2013, t. 75).

(10) OJ Rhif L 187, 8.7.2006, t. 35, fel y’i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu’r Comisiwn (EU) 2015/1175 (OJ Rhif L 189, 17.7.2015, t. 39).

(11) OJ Rhif L 139, 31.5.2007, t. 24, fel y’i diwygiwyd ddiwethaf gan Benderfyniad y Comisiwn 2010/467/EU (OJ Rhif L 226, 28.8.2010, t. 42).

(12) OJ Rhif L 161, 22.6.2007, t. 66.

(13) OJ Rhif L 64, 3.3.2012, t. 38, fel y’i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2014/356/EU (OJ Rhif L 175, 14.6.2014, t. 38).

(14) OJ Rhif L 132, 23.5.2012, t. 18, fel y’i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu’r Comisiwn 2014/679/EU (OJ Rhif L 283, 27.9.2014, t. 61).

(15) OJ Rhif L 311, 10.11.2012, t. 14.

tarddu o Dde Affrica i atal cyflwyno i'r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa(16);

ystyr “Penderfyniad (EU) 2015/789” (“*Decision (EU) 2015/789*”) yw Penderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2015/789 o ran mesurau i atal cyflwyno i'r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Xylella fastidiosa* (Wells et al.)(17);

ystyr “Penderfyniad (EU) 2015/893” (“*Decision (EU) 2015/893*”) yw Penderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2015/893 o ran mesurau i atal cyflwyno i'r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky)(18);

ystyr “Penderfyniad (EU) 2016/715” (“*Decision (EU) 2016/715*”) yw Penderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/715 sy'n nodi mesurau o ran ffrwythau penodol sy'n tarddu o drydydd gwledydd penodol i atal cyflwyno i'r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb yr organedd niweidiol *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa(19);

ystyr “Penderfyniad (EU) 2017/198” (“*Decision (EU) 2017/198*”) yw Penderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2017/198 o ran mesurau i atal cyflwyno i'r Undeb a lledaenu o fewn yr Undeb *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu a Goto(20);

ystyr “pla planhigion” (“*plant pest*”) yw unrhyw organedd byw, ac eithrio anifail ag asgwrn cefn, mewn unrhyw gam o'i fodolaeth, sy'n niweidiol neu'n debygol o fod yn niweidiol i unrhyw blanhigyn neu gynnyrch planhigion;

ystyr “planhigyn” (“*plant*”) yw planhigyn byw (gan gynnwys ffwng neu lwyn) neu ran fyw o blanhigyn (gan gynnwys rhan fyw o ffwng neu lwyn), ar unrhyw gam o'i dwf, ond heb gynnwys coed na llwyni coedwigoedd; ac mae rhannau byw o blanhigyn yn cynnwys—

- (a) ffrwythau;
- (b) hadau;
- (c) llysiâu, ac eithrio'r rhai a gedwir drwy eu dwys-rewi;
- (d) cloron, cormau, bylbiau neu risomau;
- (e) blodau wedi eu torri;
- (f) canghennau gyda deiliant neu heb ddeiliant;
- (g) planhigyn neu lwyn sydd wedi ei dorri ac sydd ag unrhyw ddeiliant arno;
- (h) dail neu ddeiliant;
- (i) planhigyn neu lwyn mewn meithriniad meinwe;
- (j) pail byw;
- (k) pren blagur;
- (l) toriadau; ac
- (m) impynnau;

ystyr “planhigyn neu lwyn mewn meithriniad meinwe” (“*plant or shrub in tissue culture*”) yw planhigyn neu lwyn sy'n tyfu mewn cyfrwng meithrin aseptigol hylifol clir neu solet clir mewn cynhwysydd tryloyw caeedig;

(16) OJ Rhif L 196, 3.7.2014, t. 21.

(17) OJ Rhif L 125, 21.5.2015, t. 36, fel y'i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/764 (OJ Rhif L 126, 14.5.2016, t. 77).

(18) OJ Rhif L 146, 11.6.2015, t. 16.

(19) OJ Rhif L 125, 13.5.2016, t. 16, fel y'i diwygiwyd gan Benderfyniad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2017/801 (OJ Rhif L 120, 11.5.2017, t. 26).

(20) OJ Rhif L 31, 4.2.2017, t. 29.

mae i “plannu” yr un ystyr ag a roddir i “planting” yn Erthygl 2(1)(c) o Gyfarwydddeb 2000/29/EC;

ystyr “Pydredd coch tatws” (“*Potato brown rot*”) yw naill ai’r clefyd tatws a achosir gan *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.* neu’r bacteriwm hwnnw, fel y bo’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “Pydredd cylch tatws” (“*Potato ring rot*”) yw naill ai’r clefyd tatws a achosir gan y bacteriwm *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* spp. *Sependonicus* (Spieckermann a Kotthoff) Davis *et al.* neu’r bacteriwm hwnnw, fel y bo’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “Rheoliad (EC) Rhif 690/2008” (“*Regulation (EC) No 690/2008*”) yw Rheoliad y Comisiwn (EC) Rhif 690/2008 sy’n cydnabod parthau gwarchod sy’n agored i beryglon iechyd planhigion neilltuol yn y Gymuned(21);

ystyr “Rheoliadau Tatws Hadyd” (“*Seed Potatoes Regulations*”) yw Rheoliadau Tatws Hadyd (Cymru) 2016(22);

ystyr “sefydliad gwarchod planhigion cenedlaethol” (“*national plant protection organisation*”) yw’r gwasanaeth a sefydlwyd gan lywodraeth trydedd wlad i gyflawni’r swyddogaethau a bennir yn Erthygl IV(1)(a) o’r CRhWP, y mae manylion amdano wedi eu rhoi—

(a) yn achos partion contractiol i’r CRhWP, i Gyfarwyddwr Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig; ac

(b) ym mhob achos arall, i’r Comisiwn Ewropeaidd;

ystyr “SRFFf Rhif 4” (“*ISPM No. 4*”) yw Safon Ryngwladol ar Fesurau Ffytoiechydol Rhif 4 dyddiedig mis Tachwedd 1995 ar y gofynion i sefydlu ardaloedd rhydd rhag plâu, a luniwyd gan Ysgrifenyddiaeth y CRhWP a sefydlwyd gan Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig(23);

ystyr “SRFFf Rhif 10” (“*ISPM No. 10*”) yw Safon Ryngwladol ar Fesurau Ffytoiechydol Rhif 10 dyddiedig mis Hydref 1999 ar y gofynion i sefydlu mannau chynhyrchu rhydd rhag plâu a safleoedd cynhyrchu rhydd rhag plâu, a luniwyd gan Ysgrifenyddiaeth y CRhWP a sefydlwyd gan Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig(24);

ystyr “SRFFf Rhif 31” (“*ISPM No. 31*”) yw Safon Ryngwladol ar Fesurau Ffytoiechydol Rhif 31 dyddiedig mis Ebrill 2008 ar fethodolegau ar gyfer samplu llwythi, a luniwyd gan Ysgrifenyddiaeth y CRhWP a sefydlwyd gan Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig(25);

ystyr “swyddog awdurdodedig” (“*authorised officer*”), fel y bo’r cyd-destun yn mynnu, yw—

(a) cynrychiolydd awdurdodedig o gorff swyddogol cyfrifol y wlad lle caiff pasbort planhigion ei ddyroddi, gwas cyhoeddus sy’n gweithio o dan awdurdod cynrychiolydd o’r fath neu asiant cymwysedig a gyflogir gan y corff swyddogol cyfrifol, y mae’n rhaid iddo fod â’r cymwysterau priodol ym mhob achos; neu

(b) cynrychiolydd awdurdodedig o gorff swyddogol cyfrifol neu sefydliad gwarchod planhigion cenedlaethol y wlad y dyroddir ynddi dystysgrif ffytoiechydol neu dystysgrif ffytoiechydol ar gyfer ailallforio neu gyfieithiad o dystysgrif ffytoiechydol neu dystysgrif ffytoiechydol ar gyfer ailallforio, neu swyddog cyhoeddus sy’n gweithredu o dan awdurdod cynrychiolydd o’r fath;

(21) OJ Rhif L 193, 22.7.2008, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Reoliad Gweithredu’r Comisiwn (EU) Rhif 707/2014 (OJ Rhif L 186, 26.6.2014, t. 56).

(22) O.S. 2016/106 (Cy. 52), a ddiwygiwyd gan O.S. 2017/596 (Cy. 139).

(23) Ar gael oddi wrth Ysgrifenyddiaeth y CRhWP, Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig, AGDI, Viale delle Terme di Caracalla, 00153, Rhufain, yr Eidal ac yn <https://www.ippc.int/en/core-activities/standards-setting/> ispms/.

(24) Ar gael oddi wrth Ysgrifenyddiaeth y CRhWP, Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig, AGDI, Viale delle Terme di Caracalla, 00153, Rhufain, yr Eidal ac yn <https://www.ippc.int/en/core-activities/standards-setting/> ispms/.

(25) Ar gael oddi wrth Ysgrifenyddiaeth y CRhWP, Sefydliad Bwyd ac Amaethyddiaeth y Cenedloedd Unedig, AGDI, Viale delle Terme di Caracalla, 00153, Rhufain, yr Eidal ac yn <https://www.ippc.int/en/core-activities/standards-setting/> ispms/.

ystyr “swyddogol” (“*official*” ac “*officially*”) mewn perthynas ag unrhyw brofi neu weithdrefn arall y mae’n ofynnol ei gynnal neu ei chynnal o dan y Gorchymyn hwn mewn cysylltiad ag unrhyw ddeunydd perthnasol, yw wedi ei gynnal neu ei chynnal gan gorff swyddogol cyfrifol neu sefydliad gwarchod planhigion cenedlaethol y wlad y cynhelir y profi neu’r weithdrefn arall ynddi, neu o dan ei wyladwriaeth;

ystyr “taten” (“*potato*”) yw unrhyw gloronen neu hadau gwirioneddol o *Solanum tuberosum* L. neu unrhyw blanhigyn arall ohono neu unrhyw rywogaeth arall o’r genws *Solanum* L. sy’n ffurfio cloron;

ystyr “tatws cynnar” (“*early potatoes*”) yw tatws sy’n cael eu cynaeafu cyn iddynt aeddfedu’n llwyr, sy’n cael eu marchnata yn union ar ôl iddynt gael eu cynaeafu ac y gellir tynnu eu crwyn yn hawdd heb eu plicio;

ystyr “trydedd wlad” (“*third country*”) yw gwlad neu diriogaeth heblaw un o fewn yr Undeb Ewropeaidd;

ystyr “tystysgrif ffytoiechydol” (“*phytosanitary certificate*”) yw dystysgrif ar y ffurf a nodir yn Rhan A o Atodlen 10, sy’n cydymffurfio â’r gofynion yn erthygl 15(1) a (2);

ystyr “tystysgrif ffytoiechydol ar gyfer ailallforio” (“*phytosanitary certificate for re-export*”) yw dystysgrif ar y ffurf a nodir yn Rhan B o Atodlen 10, sy’n cydymffurfio â’r gofynion yn erthygl 15(1) a (2);

ystyr “UDA” (“*the USA*”) yw Unol Daleithiau America ac eithrio Hawaii;

ystyr “yr Undeb Ewropeaidd” (“*European Union*”) yw tiriogaethau’r Aelod-wladwriaethau gan gynnwys Ynys Manaw ac Ynysoedd y Sianel ond heb gynnwys yr Ynysoedd Dedwydd, Ceuta, Melilla na’r Gweinyddiaethau Tramor Ffrengig; ac

ystyr “wedi ei lanio” (“*landed*”) yw wedi ei gyflwyno i Gymru drwy unrhyw fodd, gan gynnwys drwy’r post, ac mae “glanio” (“*land*” a “*landing*”) i’w ddehongli yn unol â hynny.

(2) Oni ddarperir yn benodol fel arall, mae unrhyw gyfeiriad yn y Gorchymyn hwn at genws neu rywogaeth i’w ddehongli fel cyfeiriad at y genws hwnnw neu’r rhywogaeth honno neu at unrhyw un neu ragor o’i gymysgrywiau neu ei chymysgrywiau.

(3) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Gorchymyn hwn at yr Undeb Ewropeaidd, at Aelod-wladwriaeth neu at drydedd wlad yn cynnwys cyfeiriad at dalaith, gwlad, tywysogaeth, ardalaeth neu ranbarth o fewn yr Undeb Ewropeaidd, yr Aelod-wladwriaeth neu’r drydedd wlad, yn ôl y digwydd.

(4) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Gorchymyn hwn at erthygl â rhif neu Atodlen â rhif heb unrhyw gyfeiriad cyfatebol at offeryn penodol i’w ddehongli fel cyfeiriad at yr erthygl neu’r Atodlen sydd â’r rhif hwnnw yn y Gorchymyn hwn.

(5) Mae cyfeiriadau at yr offerynnau a ganlyn gan yr Undeb Ewropeaidd i’w dehongli fel cyfeiriadau at yr offerynnau hynny fel y’u diwygir o bryd i’w gilydd—

- (a) Penderfyniad [2002/757/EC](#);
- (b) Penderfyniad [2004/416/EC](#);
- (c) Penderfyniad [2006/473/EC](#);
- (d) Penderfyniad [2007/365/EC](#);
- (e) Penderfyniad [2007/433/EC](#);
- (f) Cyfarwyddeb [2008/61/EC](#);
- (g) Rheoliad (EC) Rhif [690/2008](#);
- (h) Penderfyniad [2012/138/EU](#);
- (i) Penderfyniad [2012/270/EU](#);
- (j) Penderfyniad [2012/697/EU](#);

- (k) Penderfyniad 2014/422/EU;
- (l) Penderfyniad (EU) 2015/789;
- (m) Penderfyniad (EU) 2015/893;
- (n) Penderfyniad (EU) 2016/715;
- (o) Penderfyniad (EU) 2017/198.